

прийняті закони або поправки, двоякість законів та недостатня кількість некомерційних юридичних установ щодо захисту прав людини.

Міжнародна спільнота погодилася з декількома ключовими характеристиками прав людини: права людини є універсальними - вони належать усім у світі. Права людини є невідчужуваними - їх неможливо забрати у людей. Права людини є нероздільними та взаємозалежними - всі різні права людини важливі для того, щоб люди могли процвітати та брати участь у суспільстві.

Висновки: Отже, права відстоюють гідність і свободу людини. Таким чином, людина знає як відстояти свою свободу в разі, якщо його права будуть порушуватися. Знання власних прав відкриває більше можливостей перед людиною в житті. Більш того, людиною, яка знає свої права, складніше керувати і змушувати робити щось невігідне для нього. Не знати своїх прав – все одно що не мати їх, тому що в обох випадках людині нічого відстоювати.

На мою думку, держава має якомога більше сприяти навчанню своїх громадян щодо захисту своїх прав. Починати потрібно зі школи, щоб діти закінчивши школу знали свої права людини і громадянина. Це дасть буде поштовхом для розвитку правової та демократичної держави.

Списки використаних джерел:

1. Субботін В. М. Теорія держави і права : підручник / Субботін В. М., Філонов О. В., Годоров І. Я. Київ: Знання, 2005. 327 с.
2. Ганзенко О. О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. О. Ганзенко. Київ.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2003. 16 с.
3. Скаун О. Ф. Теория государства и права. Харків, 2000. С. 36.
4. Стівен Р. Кові Сім навичок високоефективних людей. с. 54

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН УСИНОВЛЕННЯ, УСКЛАДНЕНИХ ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Бакал А.А., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Лук`янець В. С.**

Відповідно до Конвенції ООН з прав дитини, яка була підписана Україною 21 лютого 1990 року та набрала чинності в Україні 27 вересня 1991 року, уряди беруть на себе зобов'язання забезпечити дитині зростання у безпечних та сприятливих умовах, маючи доступ до високоякісної освіти та охорони здоров'я, а також високий рівень життя. Конституція України гарантує рівність дітей у своїх правах, незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідується законом. Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава

заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей. Важливим завданням владних органів є забезпечення дієвого та ефективного механізму захисту прав дітей щодо здійснення жорсткого контролю відповідними уповноваженими структурами за дотриманням процедури усиновлення органами та установами, які задіяні у цьому процесі. Але торгівля дітьми, зокрема з метою незаконного усиновлення, що є однією з форм торгівлі людьми, залишається актуальною проблемою сьогодення.

Метою даного дослідження є висвітлення проблеми усиновлення за участю іноземного елемента, особливостей та порядку такого усиновлення.

Окремі питання правовідносин з усиновлення дітей-громадян України іноземними громадянами раніше висвітлювалися в дисертаційних дослідженнях Н.П. Косенко «Усиновлення як інститут сімейного права» (2014 р.), С.С. Журила «Цивільно-правове регулювання усиновлення дітей-громадян України іноземними громадянами» (2015 р.), О.В. Мельник «Особисті немайнові права дитини при усиновленні за законодавством України та окремих зарубіжних країн» (2016 р.). Згадані та інші дослідження не вичерпують проблематики, а тому багато питань усиновлення й надалі залишаються спірними.

Відповідно до ст. 207 Сімейного кодексу України усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду [6]. В свою чергу, в ст. 24 Закону України «Про охорону дитинства» законодавець обмежує право іноземців на усиновлення дітей, що є громадянами України, допускаючи його лише в тому випадку, якщо іншим шляхом неможливо вирішити це питання. При цьому зазначається, що переважне право на усиновлення дитини мають лише ті громадяни держав, які уклали міжнародні договори з Україною про усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування[5].

В Конвенції ООН про права дитини, що була ратифікована Верховною Радою України 27 лютого 1991 року зазначено, що перш за все держави-учасниці, які визнають існування системи усиновлення забезпечують, щоб найкращі інтереси дитини враховувались в першочерговому порядку, і вони забезпечують, щоб усиновлення дитини дозволяли лише компетентні власті та в іншій країні застосовувалися такі самі гарантії і норми, які застосовуються щодо усиновлення всередині країни [4].

Важливим кроком для України стала ратифікація Європейської конвенції про усиновлення дітей від 15 лютого 2011 року, яка була передбачена інтеграцією в Європейський Союз і відповідністю українського законодавства європейським нормам. Але потрібно чітко визначити, що механізми і структура усиновлення визначаються самою державою відповідно до традицій, нормативних актів, що існують у країні.

Слід наголосити на тому, що Конвенція прийнята із застереженнями, якими за Україною закріплено право відмовити в усиновленні двом особам різної статі, якщо вони перебувають у зареєстрованому партнерстві, а не в шлюбі. Це передбачено статтею 212 Сімейного кодексу України, де вказано, що забороняється всиновлення українських дітей іноземцями, які не перебувають у шлюбі [6], а також ст. 24 Закону України «Про охорону

дитинства» встановлено, що усиновлення дитини, яка є громадянином України, не може здійснюватися іноземцем, який не перебуває в шлюбі, за винятком, коли іноземець є родичем дитини» [5]. Ст 7 Конвенції передбачає, що держави можуть поширювати дію цієї Конвенції на одностатеві пари, які одружені або перебувають у зареєстрованому партнерстві. Вони також можуть поширювати дію цієї Конвенції на різностатеві й одностатеві пари, які разом проживають у постійних стосунках. Однак ст. 211 Сімейного кодексу України забороняє бути усиновлювачами особам однієї статі [6].

Згідно зі статтями 3–4 Конвенції важливим фактором при усиновленні дитини є встановлення обставин стосовно особистості, стану здоров'я та соціального середовища усиновлювача та дитини, їх етнічного, релігійного та культурного походження; причин, з яких усиновлювач бажає усиновити дитину; взаємної сумісності дитини й усиновлювача, а також тривалості часу, протягом якого дитина перебувала під його опікою [1].

Міжнародне усиновлення має свою специфіку через зіткнення правопорядків різних держав, яке в свою чергу породжує колізії. Тому неабияке значення для міжнародного усиновлення в Україні має Закон України «Про міжнародне приватне право». Так, ст. 69 цього Закону містить колізійне регулювання міжнародного усиновлення. Усиновлення та його скасування регулюються особистим законом дитини та особистим законом усиновлювача. Важливим є вирішення питання щодо нагляду за дотриманням прав дітей, усиновлених іноземцями. Частина 4 ст. 69 Закону України «Про міжнародне приватне право» встановлює, що нагляд та облік дітей, усиновлених відповідно до положень цієї статті, здійснюється відповідно до особистого закону дитини [7].

У ст. 287 Сімейного кодексу України зазначено, що якщо діти усиновлені іноземцями і проживають за межами України, відповідна консульська установа за дорученням Міністерства закордонних справ України веде облік цих дітей і здійснює нагляд за дотриманням їхніх прав до досягнення ними вісімнадцяти років [6].

Порядок здійснення такого нагляду, встановлюється постановою Кабінетом Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей» від 8 жовтня 2008 року № 905[2]. Нажаль можливості консульських установ посольств не дозволяють детально перевірити долі дітей, що були вивезені за кордон. Державний департамент з усиновлення та захисту прав людини через велику навантаженість не здатен виконувати свої обов'язки у повному обсязі, в результаті чого виникають численні проблеми в житті конкретних дітей і ускладнюється процес міжнародного усиновлення. Тож треба створити таку систему захисту, яка б по-перше була легалізована, контрольована з боку держави, по-друге не мала в собі корупційної складової.

Важливим кроком до таких змін буде ратифікація Гаазької конвенції про захист дітей та співробітництво з питань міждержавного усиновлення 1993 р [3]. Адже вона є надзвичайно актуальною для нашої держави. Дана конвенція дасть нам змогу припинити будь-яку нелегальну діяльність у сфері міждержавного усиновлення, яка, на жаль, ще існує під різним прикриттям.

Основними противниками ратифікації Гаазької конвенції є організації, які сьогодні нелегально працюють у цій сфері, прикриваючись довіреністю батьків на провадження юридичної діяльності або повноваженнями перекладача для тієї чи іншої іноземної сім'ї. Тому треба якнайшвидше припинити діяльність даних організацій, які найчастіше за все просто наживаються на процедурі усиновлення, роблячи з цього звичайний бізнес.

Таким чином, велике значення на шляху до змін має міжнародне співробітництво, а саме підписання міжнародних договорів та взаємодія між органами влади різних держав. А приведення у відповідність норм національного законодавства міжнародним нормам, створить надійну систему захисту усиновлення іноземцями дітей, що є громадянами України.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення від 29 травня 1993 року URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>
2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року URL :<http://zakon5.rada.gov.ua>
3. Порядок провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 року № 905 URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV: URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Про охорону дитинства: Закон України від 27.07.2001 № 2402-III: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
6. Про ратифікацію Європейської конвенції про усиновлення дітей: Закон України від 15 лютого 2011 року N 3017-VI URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>
7. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>
8. Заборовський В.В. Міжнародне усиновлення: проблемні аспекти URL : <http://dspace.uzhnu.edu.ua>.
9. Погорецька Н.В. Міжнародне усиновлення: проблемні питання URL : <http://www.nbu.gov.ua>

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В ПОДОЛАННІ ПРОГАЛИН У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ТА АСПЕКТИ ВПЛИВУ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА ЮРИДИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Баштова О.Г., здобувач ступеня вищої освіти магістра 1 курсу Навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ **Редькін В.В.**

Ратифікація Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. покладає на нашу державу обов'язок неухильного додержання зобов'язань за цим міжнародно-правовим